

سخن آغاز

مدیر مسئول

بازگشت به سلف، شعاری است که در ادوار مختلف و حوزه‌های گوناگون زندگی بشری وجود داشته و برداشت‌های متفاوت و متناقضی از آن شده است. این نوع نگاه در حوزه دین، فرهنگ و تاریخ به فراخور حال نمود داشته و دارد. استفاده از تعبیر «سلف صالح» توسط پیامبر اکرم (ص) که برای یاد کردن از اصحاب خاص خود که پیش از ایشان درگذشتند گرفته تا به امروز که به عنوان یک تفکر انحرافی در قالب گروه‌های سلفیه پا به عرصه جهان گذاشته و دست به غارت و خون‌ریزی زده‌اند و بلای جان جهان شده‌اند.

اما بازگشت به سیره اسلاف همیشه بد و نکوهیده نیست، چرا که همانند بسیاری دیگر از گزاره‌ها نیاز به قرائت درست از آن دارد. برگشت به هویت فرهنگی و تاریخی و تکیه بر داشته‌های غنی پیشینیان کاری نیک و پسندیده است. بر همین اساس است که برخی از محققان حوزه فرهنگ، بازگشت به خویش‌تاریخی و هویت تاریخی را تنها راه مقابله با فرهنگ غرب می‌دانند و معتقدند که بازگشت به تفکر و فرهنگ بومی و تلاش به منظور پیوند نیازهای روزمره توسعه به زمینه‌های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی، رمز موفقیت و دستیابی به استقلال قدرت اقتصادی و سیاسی و فرهنگی است و اولین منادی آن را در قرن اخیر سید جمال اسدآبادی می‌دانند. این تفکر در مبارزات انقلاب اسلامی ۵۷ نیز نمود پیدا کرد.

توجه به داشته‌های فرهنگی و هر آنچه را که صدها سال توسط پیشینیان مان تجربه شده و در فراز و فرود تاریخ سنگ محک خورده و از زیر آزمون‌های بزرگ تاریخی سربلند بیرون آمده، بی‌شک می‌تواند ما را برای رسیدن به آینده‌ای روشن‌تر رهنمون سازد. چرا که امروزه دیگر توسعه صرفاً امری اقتصادی نیست و شاخص‌های توسعه یافتگی ملل فقط بر اساس بهبود وضع اقتصاد سنجیده نمی‌شود، بلکه توسعه فرهنگی گزاره بسیاری مهمی است که در سده اخیر مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

اما آنچه که در توسعه فرهنگی مورد توجه است، تکیه بر ارزش‌های فرهنگی و داشته‌های هر ملت و قوم است و یقیناً هر توسعه‌ای بدون این زیر ساخت، ممکن نخواهد بود. و طرد فرهنگ بومی، به جز از دست دادن هویت فردی و اجتماعی و تزلزل در ساختار جامعه نتیجه دیگری به دنبال نخواهد داشت.

توسعه در همه جوانب به خصوص در حوزه فرهنگ نیازمند شدید به آموزش و آگاه‌سازی است. باید از تمام ظرفیت‌های موجود برای آموزش و آگاهی بخشی جامعه استفاده شود. و رسانه‌ها نیز باید نقش خود را برای این منظور ایفا کنند.

فصل‌نامه میرداماد به جهت رسالتی که برای خود تعریف کرده است. در این شماره تامل بیشتری بر روی مقوله فرهنگ بومی و محلی داشته تا به سهم خود بر این امر مهم تاکید ورزد که لازمه توسعه‌یافتگی توجه ویژه به حوزه فرهنگ است و فرهنگ هر جامعه، مجموعه‌ای از خرده فرهنگ‌هاست که زیر ساخت فرهنگ ملی هستند و برای توسعه فرهنگ ملی چاره‌ای جز توجه به فرهنگ بومی و محلی نداریم.

هر چند موضوع در نظر گرفته شده بسیار گسترده است و باید از زوایای مختلفی مورد توجه و بررسی قرار گیرد. اما میرداماد در حد مقدور به مدد لطف تعدادی از اصحاب نظر و قلم به این مسئله پرداخته است. امیدواریم با نظرات ارزشمند خوانندگان گرامی و سایر پژوهشگران و محققان ارجمند این موضوع در آینده به شکل عمیق‌تر و گسترده‌تر مورد کاوش و بررسی قرار گیرد.